

YHDESSÄ YHTEISÖN KANSSA

**Valokuva-aineiston keruu ja valinta Being Black –
Poimintoja afrosuomalaisuudesta -näyttelyssä**

Tuomas Nolvi, Helsingin kaupunginmuseo
Kuva-arkistopäivät 2023

BEING BLACK – POIMINTOJA AFROSUOMALAISUUDESTA

- Näyttelyn idea Wisam Elfadlilta keväällä 2022. Pohjana kaksi aiempaa hanketta 2020-2021.
- Työ käyntiin kesällä 2022, avajaiset huhtikuussa 2023, kiinni syyskuussa.
- Kaksi satelliittinäyttelyä.
- Alkuperäisessä ideassa historia oli isossa roolissa, mutta näyttely rajattiin enemmän nykypäivään ja nuoruuden kokemuksiin Helsingistä.

Kuva: Lloyd Polackin kotiarkisto

NÄYTTELYN TAVOITTEET JA TEKEMISEN TAPA

- HKM:n kokoelmien valkoisuus. Näyttely pyrkii kartuttamaan museon kokoelmia.
- Oman historian tallentamiseen vaikuttaminen
- Kertoa, että afrosuomalaiset ovat osa Helsinkiä ja että nämä tarinat kuuluvat yhtä lailla museoon.
- Kuraattorivetoinen näyttely: yhteisön osallistamisen roolit
- Kuraattori kaiken keskellä - museon ja yhteisön välissä
- Piti koota avainryhmä, jonka kanssa tehdä näyttely

TAVOITTEET JA TALLENTAMISEN HAASTE

- ”Näyttely avaa tilaa keskustelulle kokoelmien katveista ja näyttelyllä halutaan ehkäistä marginalisaatiota museossa.”
- Haasteena oman historian omistajuuteen ja valtaan liittyvät kysymykset. Kuka päättää mitä päätyy esille ja mitä jää pysyvästi museon kokoelmiin?

kuva: Aissata Diarran kotiarkisto

BENCHMARKKAUS

- Wisamin ehdottama sparrausryhmä: Efe Ogbeide (Femma Planning), Maryan Abdulkarim (vapaa toimittaja), Nathi Sihlophe (valokuvaaja), Giovanna Esposito Yussif (Museum of Impossible Forms)
- Black Archives Sweden
- Helinä Rautavaara museo
- Anna Rastas (tapaamisen lisäksi hänen toimittama kirja: Marginaaleista museoihin)

TYÖN VARRELLA OLLEITA KYSYMYKSIÄ

- Miten museo näkyy luotettavana tahona?
 - Museon läpinäkyvyys
- Kenen ääni näyttelyssä kuuluu? Ketä tavoitamme (ja ketä emme)?
- Kuka viestii, miten viestii? Organisaation jäähmeys. Kenen kanssa keskustellaan
- Afrosuomalaisuus:
 - miten se tässä näyttelyssä eroaa esim. mustuudesta? Mitä käsitteitä käytämme?
 - Yhtä kattavaa termiä ei löytynyt → läpinäkyvyys päätöksestä ja haastateltavat saavat antaa oman vastauksensa.

KOKOELMIIN LIITTÄMINEN: KENELLÄ ON OMISTAJUUS JA VALTA?

- Ei erillistä alakokoelmaa
- Asiantuntijaryhmä avustamaan museota? Lopulta sitä ei muodostettu. Kenellä olisi edustusoikeus?
- Lainaaminen näyttelyyn ja lahjoittaminen kokoelmiin ovat vieraita yleisölle.

VERKKOKYSELY

- Ensimmäinen ulostulo näyttelyn aiheen kanssa
- Auki syyskuu-marraskuu 2022
- Kysymyksiä: paikat Helsingissä, afroidentiteetin kasvulle esineet, puhutut kielet, parasta ja haastavinta nuoruudessasi?
- Kyselyn kielet: suomi, ruotsi, englanti, ranska, somali
- Jaettiin museon kanavissa, kuraattorin kanavissa ja sähköpostilla.
- Vastauksia saatiin 12 kpl. Vastauksissa suomea, englantia ja ruotsia.
- Museo ei juuri tavoita omien kanaviensa kautta uusia yleisöjä.
- Vastaukset liitetään HKM:n kokoelmiin.
- Yksi vastaus (vahingossa/tahallaan?) väärinymmärretty

POKKARIKAMERAT

- Jaettiin 20 kpl kertakäyttökameroita
- Tehtävänanto: Kuvaa näyttelyyn omaa elämääsi ja tärkeitä paikkoja / tilanteita.
- Alkuperäinen ajatus oli, että kuvaajat itse valitsevat kuraattorin kanssa kuvat näyttelyyn. Valinnat teki lopulta osin kuvaajat, osin työryhmä.
- Kameroiden palautuminen oli osin hidasta, iso osa kuvista oli epäonnistuneita.
- Kuvaajat saivat digivedokset itsellensä, jonka lisäksi näyttelyn jälkeen halukkaille lähetettiin myös paperikuvat.
- Kuvien teemoja: yhteiset hetket, juhlat, ystävät, paikat

Kuvat: Alice Mutoni

VIDEOHAASTATTELUT

- Käyttettiin aiempien hankkeiden haastatteluja sekä tehtiin lisäksi uusia.
- Haastattelut kaikki kuraattorin valitsemissa henkilöissä.
- Wisam haastatteli, HKM:n kuvaaja Yehia Eweis kuvasi.
- Ei isoja julkkiksia mutta elämässään menestyneitä henkilöitä: mm. elokuvaohjaaja, tutkija, poliitikko, yrittäjä
- Haastattelut osaksi HKM:n kokoelmaa.

TYÖPAJAT: MUSEUM OF IMPOSSIBLE FORMS (MIF)

- 3 työpajaa Kontulassa loka-marraskuussa 2022.
- Kuraattorilla iso rooli, kutsut MIFin somessa.
- MIF oli tärkeä kumppani museolle, paikka jonne kohderyhmän oli helppo tulla.
- Työpajoissa keskustelua näyttelyn teemoista --> lisää aineistoa valittuihin teemoihin
- Kasvokkain kohtaaminen tärkeää: työpajat toivat lisää kontakteja, esineitä ja tarinoita.

LAINAAMINEN JA LAHJOITTAMINEN MUSEOLLE

- Osallistavissa projekteissa objektien saaminen museolle kestää. Aikataulut elävät ja tilanteet muuttuvat.
- Juuri kukaan ei tarjonnut suoraan museolle esineitä.
- Vaatii keskusteluja, selittämistä ja vakuutteluja, mitä olemme hakemassa. Esineiden lainaamisessa museolle on korkeampi kynnyks kuin valokuvien.
- Kuraattori tässäkin avainroolissa sanoittamassa, selittämässä ja löytämässä ihmisiä ja esineitä. Samalla yksi porras lisää.
- Museon lomakkeet, prosessit ja käytänteet ovat vieraita yleisölle.
- Koko matkan ajan kulkenut kysymys: mihin kaikkeen viestintään museon on osallistuttava ja mitä antaa olla?

KUVANKERÄYSTYÖPAJAT

KUVANKERÄYSTYÖPAJAT

- Kaupunginmuseolla ei ole aiemmin täydennetty näyttelyä sen aukiolon aikana.
- Työpajoissa pääpaino tarinoiden ja kuvien jakamisessa.
- Teemat: rakkaus, juhlat, juuret, arki, Vuosaari
- Erilaisia kuvia, mutta yhteisiä kokemuksia
- 4 (+1) työpajaa näyttelyn aikana, työpajan kuvat esille näyttelyyn
- Vetäjinä Wisam Elfadl ja Alice Mutoni, muu työryhmä teknisinä avustajina.

TAPAHTUMAT

- Yhteisöä kokoavia - Museo tutuksi paikkana
- Lapsille, koululaisille ja toiselle asteelle suunniteltua ohjelmaa:
 - Ramadan-juhlat yhdessä Ad Astran kanssa
 - Lasten päivä yhdessä Good Hair Dayn, Ad Astran ja Divan kanssa.
 - Rasismi ja mielenterveys –työpajat yhdessä Yeesi ry:n kanssa
- Aikuisille
 - AfroFinn Fashion –muotinäytös ja Cultural Crossroads – dokumenttielokuvan ensi-ilta yhdessä Afrofinns ry:n kanssa
 - Good Hair Day –päätapahtuma ja Basaari yhdessä GHD:n kanssa
- Vapaaehtoisten tekemät näyttelyn opastukset

NÄYTTTELYN JÄLKEEN

- Miten museo ylläpitää luotuja suhteita?
- Miten saada kerättyä palautetta?
- Miten siirtää tietoa museon sisällä prosesseista?
- Miten aineistot luetteloidaan? Mitä sanoja käytetään?

KIITOS!